

“Əyalət teatrlarının çətinlikləri ikiqat artıqdır”

Müsaibimiz Lənkəran Dövlət Dram Teatrının 75 yaşlı aktyoru, Xalq artisti Qabil Quliyevdir

– Qabil müəllim, gəlin söhbətimizə teatra gəlməyinizdən başlayaq. Əvvəl neftçi olmaq istəmişiniz, sonra aktyorluq təhsili almısınız. Neft hara, səhnə hara?

– Neft Sənayesi Məktəbini bitirəndən sonra bir il Sabunçu rayonunda 8-ci neft mədəninə operator işlədim. Sonra ali təhsil üçün indiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə sənəd verdim. İki imtahandan keçdim, üçüncüyə girmədim. Bir ildən sonra sənədlərimi İncəsənət İnstitutuna verdim və qəbul oldum. Valideyinlərim məni həkim görmək istəyirdilər. Dedim, öz istədiyim peşəni seçmişəm, daha dinmədilər. Sevdiyim filmlər, aktyorlar məni oraya yönəltdi.

Ali məktəbi bitirəndən sonra hərbi qulluğumu Moskvada Dövlət Kino Xidmətinin kinobazasında keçirdim. O dövrün böyük kino xadimləri ilə görüşdüm, ünsiyyətdə oldum. “Gürcüstanfilm”lə, “Mosfilm”lə işlədim. Azərbaycanda “Nəsimi”, “Qatır Məmməd”, “Səmt küləyi” filmlərinin çəkilişlərinə gəldim. Yəni əsgərlik dövrüm film çəkilişlərində keçdi. Hərbi xidmətdən sonra Moskvada qalib işləmək təklifini alsam da, Bakıya döndüm. Amma, təəssüf ki, burada heç kim məni işə götürmədi. Artıq Akademik Dram Teatrına rəhbərlik edən ustadım Əliheydər Ələkbərov dünyasını dəyişmişdi. Kinostudiyada da mühit başqa idi, Adil İsgəndərov işdən azad edilmişdi. Üz tutdum Mədəniyyət Nazirliyinə. Nazir müavini Məmməd Ziyadovla görüşdüm. Mənə dedi ki, Lənkəranda teatr açırıq, get bir il orda işlə. Təcrübəlisən, yeni teatrda sənə ehtiyac var, sonra baxarıq. Beləliklə, o bir il oldu 51 il...

– Ötən böhran illərində əyalət teatrının durumu necə idi? Lənkəran teatri bu gün hansı qayğılarla yaşayır?

– Lənkəran Teatri da ölkənin bütün teatrlarının yaşadıkları çətinliklərlə üzləşib. Sovet İmperiyası dağıldı, rayonlarda böyük sənaye müəssisələri bağlandı, iş yerləri azaldı və insanların paytaxta axını başladı. Vaxtilə 250–300 min nəfər yaşayan Lənkəranda əhalinin sayı xeyli azaldı. Təbii ki, Lənkəran Teatri paytaxt teatrlarından daha çox problemlərlə üzləşir. Əgər bu gün bizim 50–70 daimi tamaşaçısı varsa, bu böyük uğurdur. Əslində, çətinlik heç bunda da deyil. Əsas çətinlik əyalət teatrlarında kadr çatışmazlığıdır. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin məzunları rayonlarda işləmək istəmərlər. Bakıda qalib telekanallarda, özəl kinostudiyalarda işləməyə üstünlük verirlər. Ona görə də bölgələrdə aktyora böyük ehtiyac var. Aktyor televiziya, kinoproduksiyada deyil, teatrda yetişir. Çoxdan həllini gözləyən bu problem sanki heç kəsi maraqlandırmır. Mədəniyyət Nazirliyi, sadəcə olaraq, məsləhət görür ki, əyalət teatrları sənət studiyaları yaradıb orda özləri üçün kadr yetişdirdinsinlər. Bəs Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin yüzlərlə məzunu hara gedir? Nə qədər ki, incəsənət və mədəniyyətlə bağlı tədris müəssisələri Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir, bu problem həllini tapmayacaq.

– Razılaşın ki, istedadlı aktyor əyalətdə də parlamaq bilər. Orada uğur qazanmağın sizin kimi nümunəsi var. Lənkəran Teatri sənət taleyinizdə yüksəliş səhnəsi olub, burada Xalq artisti fəxri adını almısınız...

– Mənim Lənkəran Teatrına bağlanmağımın səbəbi bu sənətə vurğunluğumdur. Köçəri quşun yuvası olmur, – deyirlər. Sənətdə ilk addımlarımı atdığım, böyük obrazlar yaratdığım o sənət ocağına xəyanət edə bilməzdim. Lənkəran Teatri fəaliyyətə başladığı gündən ordayam.

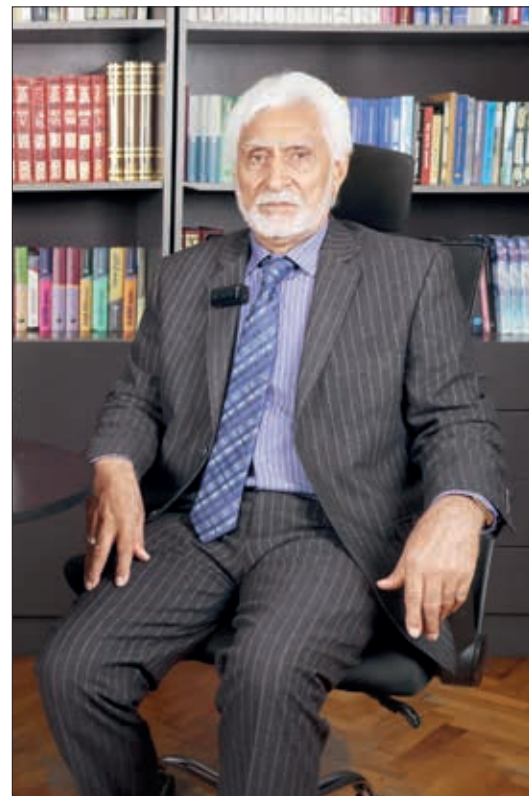
– Siz həm də Lənkəran Dövlət Universitetinin müəllimi olmusunuz. Teatr təcrübənizi gənclərə necə öyrədirsiniz?

– Tələbələrə estetik, etika və kulturologiyadan dərs demişəm. Bu universitetdə bir il aktyorluq şöbəsi də açıldı. Cəmi bir tələbəm vardı, təəssüf ki, növbəti il şöbə bağlandı. Naxçıvan Dövlət Universitetində aktyorluq fakültəsi fəaliyyət göstərir. Lənkəranda, Şəkiddə universitetlər də var, teatrlar da. Bu universitetlərdə də aktyorluq fakültələri açılırsa, çox demirəm, ildə 10 nəfər tələbəmiz olsa, onlardan 3-ü normal aktyor kimi yetişər. Onda əyalət teatrları kadr problemi yaşamaz.

– Bəs Lənkəran Teatrının özündə yetişən gənc aktyorlar varmı?

– Var, niyə yoxdur. Elə teatrın əsas yükünü onlar çəkirlər.

– Teatr Forumunda iştirak etmişiniz. Forum səhnəyə yeni ab-hava gətirdimi? Qarşıya qoyulan məqsədlər necə gerçəkləşdirilir?

– Forumda səsləndirilən problemlərin həlli ilə bağlı fikirlər elə orada da qaldı. Sözü demək, çıxış etmək asandır. Problemlərin həlli yollarını axtarıb tapmaq lazımdır. SSRİ vaxtı istedadlı uşaqları teatra gətirdik, sonra onları təhsil almağa göndərdik. İndi belə bir imkanımız yoxdur. Perspektivinə inandığımız gənci burda hazırlayıb göndəririk, sənət imtahanını uğurla verir, amma fənn imtahanlarından keçə bilmir...

– Lənkəran Dövlət Dram Teatrında çoxsaylı obraz yaratmışınız. 75 yaşlı aktyor indi özünə sənət hesabatını necə verir?

– 75 yaşlı aktyorun, Xalq artistinin sənət hesabatı necə ola bilər? Bu uzun illərdə 200-dən çox müxtəlif rollar ifa etmişəm. Amma hələ də arzusunda olduğum obrazlar var. Bilirsiniz, qərribə zamanda yaşayırdıq. Rejissorun hazırlamaq istədiyi tamaşada aktyor oynamaq istəmir, aktyor arzuladığı əsəri isə rejissor qəbul etmir. Əgər təcrübəli aktyor əsəri, obrazı dəyərləndirirsə, rejissor onu niyə istəməsin? Sadəcə, özlərini əziyyətə salmırlar. İndi baş rejissorumuz Anar Babalı Cavid Zeynallının “Tanrı quşu gəlmədi” əsərinin motivləri əsasında tamaşa üzərində işləyir. Məşqlərdən görürəm ki, uğurlu tamaşa alınacaq.

Söhbətəşdi:
Ramilə QURBANLI
XQ